

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/121/2017
Identifikačné číslo spisu: 8113213648
Dátum vydania rozhodnutia: 31.01.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:8113213648.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T. E., bývajúcej v K., zastúpenej JUDr. Martinom Kirňakom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná č. 29, proti žalovaným 1/ A. E., bývajúcemu v Z., zastúpenému JUDr. Jánom Prazňakom, advokátom so sídlom v Košiciach, Mäsiarska č. 18 a 2/ M. E., bývajúcej v R., o určenie neplatnosti darovacej zmluvy, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 17 C 124/2013, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. septembra 2015 sp. zn. 21 Co 154/2014, takto

rozhodol:

Z r u š u j e rozsudok Krajského súdu v Prešove z 24. septembra 2015 sp. zn. 21 Co 154/2014 a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 31. marca 2014 č. k. 17 C 124/2013-55 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti darovacej zmluvy a zaviazal ju nahradiť žalovanému 1/ trovy konania spočívajúce v náhrade nákladov právneho zastúpenia vo výške 904,19 eur v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku na účet jeho právneho zástupcu. Súd prvej inštancie nezistil dôvody pre neplatnosť právneho úkonu (spornej darovacej zmluvy) v zmysle § 40 Občianskeho zákonníka, keďže napadnutá darovacia zmluva bola urobená v písomnej forme a bola podpísaná oboma účastníkmi tohto právneho úkonu vo forme akú si vyžaduje zákon.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 24. septembra 2015 č. k. 21 Co 154/2014-99, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny. Z vykonaného dokazovania, z výsluchov svedkov a účastníkov konania a z listinných dôkazov vyvodil záver, že objektívnym a dostatočným spôsobom bolo súdom prvej inštancie zistené to, že žalovaná 2/ podpísala darovaciu zmluvu vlastnoručne. Z obsahu spisu a po doplnení dokazovania odvolací súd skonštatoval, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil (§ 153 ods. 3 O.s.p.).

3. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj ako „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom namietala, že v konaní došlo k odňatiu jej možnosti konať pred súdom podľa ustanovenia §

237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), ako aj to, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Mala za to, že konajúce súdy nezodôvodnili svoje rozhodnutia vyčerpávajúcim spôsobom zo všetkých relevantných a skutkových právnych hľadísk a dostatočným spôsobom sa nevysporiadali s jej argumentami a námietkami.

4. Žalovaný 1/ sa k dovolaniu žalobkyne písomne vyjadril tak, že podľa jeho názoru odvolací súd vychádzal z náležite zisteného skutkového aj právneho stavu veci a má za to, že dokazovanie bolo vykonané súdmi nižších inštancií v dostatočnom rozsahu potrebnom pre rozhodnutie. Rozhodnutie súdu prvej inštancie ako aj odvolacieho súdu považuje za dostatočne odôvodnené. Žalovaný 1/ navrhuje, aby dovolací súd podané dovolanie zamietol.

5. Žalovaná 2/ sa k predmetnému dovolaniu nevyjadrila.

6. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku, zákona č. 160/2015 Z.z. (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (žalobkyňa), zastúpená advokátom, bez nariadenia dovolacieho pojednávania dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu je potrebné zrušiť.

8. Vzhľadom k tomu, že dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016 (9. decembra 2015), t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „O.s.p.“), dovolací súd postupoval v zmysle vyššie uvedeného § 470 ods. 2 CSP a prípustnosť dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O.s.p.

9. V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie, pričom nejde o rozsudok, ktorý by mal znaky uvedené v § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Keďže prípustnosť dovolania z § 238 O.s.p. nevyplýva, je zrejmé, že dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu v danej veci podľa tohto ustanovenia nie je prípustné.

10. Predmetné dovolanie by bolo prípustné iba ak v konaní došlo k procesným vadám, ktoré boli uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p. Žalobkyňa procesné vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia ani nevyšla v dovolacom konaní najavo.

11. Na vady konania, ktoré boli uvedené v § 237 ods. 1 O.s.p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľka uplatnila alebo neuplatnila (viď § 242 ods. 1 O.s.p.).

12. Dovolateľka v dovolaní namieta, že v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dôvodnosť argumentovala s poukazom na ustanovenie § 241 ods. 2 písm. a/ a c/ O.s.p.

13. O vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. ide vtedy, keď sa účastníkovi odníme možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok.

14. V zmysle článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „Dohovor“) každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo a verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávisle a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhoduje o jeho občianskych právach a záväzkoch. V zmysle článku 6 ods. 1 Dohovoru jednou zo všeobecných záruk spravodlivého prejednávania veci pred súdom je zásada „rovnosti zbraní“. Tento princíp je jeden zo znakov širšieho konceptu spravodlivého súdneho konania a vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť jej protistrane. Koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť predložiť nielen všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa pred ním. Požiadavka, aby procesné strany v konaní mali možnosť dozvedieť sa a vyjadriť sa ku všetkým

zhromaždeným dôkazom alebo k stanoviskám pripojeným v spise, sa aplikuje aj na odvolacie konanie.

15. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia (obdobne pozri aj rozsudok ESĽP vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku č. 18990/91, 18.2.1997, § 27). V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru (rovnako tak v rozsudku vo veci Niderst-Huber proti Švajčiarsku, § 29).

16. Právo účastníkov konania na doručenie procesných vyjadrení ostatných účastníkov je súčasťou práva na spravodlivé súdne konanie. Pritom nie je podstatné, či podľa názoru odvolacieho súdu ide o podanie skutkovo a právne významné alebo bezvýznamné, pretože túto skutočnosť posudzuje výlučne druhá strana konania. Každá strana musí mať možnosť nielen predložiť dôkazy a argumenty, ktoré považuje za nutné na to, aby jej požiadavky uspeli, ale aj zoznámiť sa s každým dokladom a pripomienkami predloženými súdu na účely ovplyvnenia jeho rozhodnutia a vyjadriť sa k nim. Kontradiktórny spor znamená možnosť strany popierať (contra dicere) požiadavky a argumenty druhej strany a právo na to, aby vypočuli jej argumenty a návrhy (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 31/2016, III. ÚS 32/2015, I. ÚS 276/2016, I. ÚS 230/03, IV. ÚS 186/09, II. ÚS 18/2013).

17. Z obsahu spisu vyplýva, že k odvolaniu žalobkyne proti rozsudku súdu prvej inštancie sp. zn. 17 C 124/2013 (č. l. 55 a nasl. spisu) sa písomne vyjadril žalovaný 1/ (č. l. 69 a nasl. spisu), žalobkyňa (dovolatelka) ale nemala možnosť dozvedieť sa o tomto vyjadrení a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo odvolací súd jej toto vyjadrenie žalovaného 1/ nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalobkyni došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v súlade s čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu jeho možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd v žiadnom prípade nepovažuje za zhojenie tohto procesného nedostatku fakt, že žalobkyni, resp. jej právnenému zástupcovi bol dňa 23. septembra 2015 predložený súdny spis na štúdium (č. l. 92 spisu), z ktorého si potom jej právny zástupca vyhotovil fotokópie, ktorých obsahom bolo aj predmetné nedoručené vyjadrenie žalovaného 1/.

18. Vzhľadom na uvedenú vadu konania majúcu za následok, že žalobkyni bola odňatá možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. dovolací súd zrušil dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

19. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

20. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.